

דבר המערכת

דברי חיזוק והתעוררות במשנת רבינו התו"ט
והימים ימי קביעת 'עתים לתורה'

אכשר דרא, מה שלא זכינו לפני שנות דור - זכה דורנו דור עני, בכל פינה ובכל יתד מייסדים שיעורים מדי יום ביומו, ומתרבה הפצת התורה בישראל.

אמנם בל יחשוב האדם העובד על המחיה ועל הכלכלה, מה יוסיף ומה יתן לי אם אלמד "שעה" ביום, והרי כל היום אני טרוד בפרנסתי וראשי בל עמי, ונמצא המיעוט בטל ברוב, על זה בא ומליץ הגה"צ רבי אליעזר דוד גרינוולד זצ"ל בעל **הקדן לדוד אבד"ק סאטמאר** ואומר, אם לומדים שעה 'קבועה' ביום נחשב הדבר כאילו הוא לומד שעות רבות במשך היום.

ואלו הם דבריו:

"הנה בפשטות קשה טובא, הרי האדם עסוק בפרנסה על המחיה ועל הכלכלה ברוב היום, וא"כ אפילו אם ילמד בערב איזו שעות, הרי שעות אלו יתבטלו ברוב שעות היום שאינו עוסק בהם בדברי תורה. ברם הרי אמרו חז"ל (כתובות טו.) "כל קבוע כמחצה על מחצה דמי". ועל כן אם ילמד האדם בכל יום איזו שעות ללא קביעות, בודאי שהמועט בטל ברוב והרי הוא כמי שאינו, אבל לזה חסד גדול עשה עמנו השי"ת, שציווה לנו על ידי חכמיו הקדושים לקבוע עתים לתורה, וכשלומד בקביעות הוי כמחצה על מחצה, ואותן השעות המועטות שעוסק בהם בתורה בקביעות אינם בטלים ברוב שעות היום, עכ"ד.

ויש להסמיק לדבריו מה שאמר ה"דברי ישראל" (פר' בחוקותי), לבאר הכתוב "אם בחקותי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם", הנה ידוע שדברי תורה נקראים "חק", וכן הפרנסה נקראת "חק" (חק היא לישיני דמזוני - ביצה טז.), וזהו "אם בחקותי תלכו" - בקביעת עתים לתורה ותפלה מתוך משא ומתן, "ונתתי גשמיכם" - פרנסה הגשמיות "בעתם" בזכות 'העתים' שאתה פונה לתורה ותפלה עיי"ש.

ועל דרך זה פירשו 'צדיקים' (עי' בספה"ק נחל יצחק להרה"ק מזוטשקא) הכתוב "זאת חוקת התורה" - ששערי פרנסה טובה (חק לישיני דמזוני כנ"ל) נפתחים לאדם בזכות לימוד התורה הק'.

דבר בעתו מה טוב - שהקריאה מעורר הזמן, בחודש זה שקוראים בתורה (-פר' חוקת) שישראל אמרו שירה על התורה הק', המרוממת ומטהרת נפשנו וכפי שהאריך בזה **האור החיים הק'** (שלהי פרשת חוקת) ששירת הבא, הכוונה על התורה הק'. אשרי האיש הלוקח לעצמו לחזק ולהתחזק בקביעת עתים בתורה, כל אחד לפי יכולתו. וכבר הצענו כמה פעמים בפני הקוראים ונשוב ונחזק זאת דהרי דברי תורה צריכים חיזוק, סגולת מעלת ולימוד משניות תוס' יום טוב, ובפרט עם הביאור הנפלא "ששון יום טוב", שממתקת את הלימוד באופן השווה לכל נפש, כל אחד כפום דרגא דיליה. (ראה מטעמת מהביאור הנפלא בעמ' ג' בגליון זה).

ובזכות זה נזכה ל"זאת חוקת התורה" שיפתחו לנו שערי פרנסה טובה ושפע טוב לנו ולכל ישראל, אכ"ר.

הגליון יוצא לאור עולם ע"י

מכון תוס' יו"ט המבואר

לקבלת הגליון באימייל, וכן לתגובות והערות:

machontosfosyomtov@gmail.com

דבר המלך ודתו

פנינים נפלאים מתורת רבינו בעניני דיומא
ה' תמוז - יום שקבע רבינו לתענית ולתפילה

...נסתפקתי אם נכון הדבר לכל איש אשר הצילו ה' מגיא צלמות מצפוני הרשעים הארורים ימ"ש, לקבוע שמחה ומשתה ויום טוב ביום אשר נחלץ מידם ולשמוח בכל שנה ושנה, ואם כי הדבר תלוי בדעת גדולי הדור, אולם מזקנים אתבונן שכבר נסתפקו בזה ה"ה הגאון בעל **תוספות יו"ט** בספרו מגילת איבה, שאחר שניצול ממות לחיים, עלה בדעתו לקבוע יום טוב לו ולזרעו עד עולם ביום כ"ח מנ"א שבו יצא לחפשי, אך עמד לנגד עיניו דברי הגאון בעל מעשי ה' בספרו יוסף לקח על מגילת אסתר על מה שנתעוררו האחרונים החילוק שבין חנוכה לפורים מדוע פורים נקבע למשתה ושמחה ויום טוב וחנוכה נקבע להלל והודאה גרידא אף שגאולתם היתה שלא כסדר העולם, שנמכרו רבים ביד מעטים, וגדולה היתה מגאולתם, שבימי מרדכי ואסתר שלא היתה אלא נס נסתר ובדרך העולם, (ועי' לבוש וב"י בס' תר"ע מה שכתבו בזה) וכתב לחלק שפורים ה' ישועה כללית לכן בני ישראל ביום אשר שברו אויבי היהודים לשלוט בהם, ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם, ולא נפל משערת ראשם ארצה שלא ניזוק שום יהודי על ידי זה, לכן ראו ונכון לקבוע יום משתה ושמחה, אבל בחנוכה שהי' ע"י מלחמה, אף שגברו החשמונאים ונצחום וחזרה העבודה למקומה בבית המקדש, אפילו הכי כיון שנפלו ונהרגו רבים מישראל כמבואר ביוסיפון ובמגלת אנטיוכוס, וכמו שאומרים בעל הנסים ועל הנחמות ועל המלחמות, אי אפשר לשמוח ולעשות שמחה ומשתה ויו"ט בימים אלו.

ועל דרך צחות פרשתי הנוסח שאומרים "ועל הנחמות" וכי איזה נחמות ה' שם, אלא שע"י המלחמה נהרגו רבים מישראל ל"ע והיו הרבה אבלים שישבו שבעה, וקימו מצות נחום אבלים, והיינו שנותנים הודאה עי הנחמות שנחמו כל א' וא' זה את זה. ועפ"י דן הגאון בעל **תוס' יו"ט** שאף שנתהפך דינו וניצול ממות לחיים, מכל מקום כיון שהוצרך לגלות ואבד הונו ורכושו ונשאר בעירום ובחוסר כל, אי אפשר לו לקבוע משתה ושמחה ולשמוח, כי לשמחה מה זו עושה, בשעה שישב בכבודו של עולם בק"ק פראג ועכשיו נתהפך עליו הגלגל ואדרבה קבע יום תענית ותפלה לו ולזרעו ביום ה' **תמוז** שהתחילו הצרות עיי"ש.

וממילא ה"ה וק"ו לנידון דידן שנשארנו במתי מעט אודים מוצלים מאש אחד מעיר ושנים ממשפחה ונתיסרנו ביסורים נוראים האין אפשר ליחיד לקבוע משתה ושמחה ויום טוב על זה, כנלע"ד.

וכמדומה שכן נוהגים שאין עושים יום הודאה, ופשיטא דהצלת צדיק הדור שאני ואכמ"ל.

שבחו של אהרן (להג"ר אהרן אריה הכהן כ"ץ זצ"ל

רב דקהילות יראים בית אהרן דפלעבוטש)

מעדני יו"ט

לקט משובח ונבחר עפ"י דברי רבינו על סדר הפרשיות התורה
ה' תמוז:

ציוות רבינו לזרעו אחריו: לצום את יום החמישי לחודש תמוז

כתב רבינו התוס' יו"ט במגילת איבה (פרק יח מהדורת ווערשנער): "חשבתי למשפט הגזרה שהיתה על הספרים שלי, שנפסק עליהם בתחילה לבערם מן העולם, ובעבורם הוכרחתי לנסוע מביתי בחמשה בתמוז ולבא לחצר הקיסר, כי אחת דבר אלקים, זו הגזרה הקדומה, ושתים זו שמעתי, היא הגזרה הזאת אשר אנכי "נתפסתי על דברי תורה".

וראיתי אני... לגזור עליכם ועל זרעכם הבנים בני והבנות בנותי, חתני וכלתי עד ביאת הגואל, לצום את יום החמישי לחודש תמוז עד אחר יציאות בית הכנסת של ערבית עכ"ל.

פרשת פינחס:

רמז נפלא שתשבי יתרץ קושיות ואבעיות

בפרשה פנחס לכן אמר הנביא נמן לו את פריית שלום (כה, יב) כתיב וי"ו קטיעא.

אמר הרב הנ"ל [הרה"ק רבי פינחס מקארץ] זי"ע דזה רמז למה דאיתא בתוס' יום טוב (סוף מסכת עדיות) דר"ת תיק"ו תשבי יתרץ קושיות ואבעיות. והנה מבואר בכתבים דקושיא היא שביה וא"כ כשמתרץ הקושיא הרי נעשה מנשבר שלם. וידוע דפנחס זה אליהו. ולכן כתיב וי"ו קטיעא להורות כאלו נכתב את בריתי שלם ור"ל שהנני נותן לו מתנה אשר את בריתי שלום שהוא יעשה התורה שנקרא ברית שלם לתרץ הקושיות וכאמור.

וציוה הכהן (ליקוטי מילי דמעלייתא עמ' לט)

תלמיד חכם כהר סיני - מהות הענווה והרתיחה של אש התורה

בפרשת פינחס, בפרשת התמיד, כתיב (במדבר כח, ו): "עֲלֵת תָּמִיד הַעֲשֶׂהָ בְּהָרִי לְרִיחַ אֶשָּׁה לָּהּ". ופירשתי על פי דברי חז"ל בשלהי מסכת מנחות (דף ק"י ע"ב), שמיכאל השר הגדול מקריב תמיד בכל יום במזבח של מעלה. וכתבו התוספות שם שיש מדרש האומר שהוא מקריב את נשמותיהן של צדיקים, ועיין שם. ועל כורחך יש לומר, שהקדוש ברוך הוא יש לו נחת רוח וריח ניחוח עם נשמות הצדיקים כמו בקרבן התמיד של כבשים. ובאמת מבואר במסכת מועד קטן (דף כ"ה ע"ב), שרוכב ערבות שש ושמח בבוא אליו נפש הצדיק, עיין שם.

- והנה שמעתי ממו"ז [הקול אריה] זי"ע, דהר סיני נקרא "התלמיד חכם". ואמר שזהו שאמרו חז"ל במסכת תענית (דף ד' ע"א): "האי צורבא מרבנן דרתח - אורייתא הוא דקא מרתחא ליה" (האי תלמיד חכם שרותח, התורה היא שמסעירה ומרתיחה אותו), לפי שיש בו תורה, והתורה ניתנה באש והתורה גופה נקראת "אש דת", ועל כן מזה באה לו הרתיחה. וזהו שנאמר בפרשת יתרו: "וההר סיני" - שהוא התלמיד חכם - "עשן כולו", כלומר שהוא מלא רתיחה,

"עין מפני אשר ירד עליו ה' באש", ועוד האריך בזה ושם דבריו מוכחים.

- ויש לומר עוד, שנקרא "תלמיד חכם" ולא "חכם", לפי שהוא ענין ושפל רוח, כמו שכתב ה"תוספות יום טוב" [במסכת אבות]. ועל כן נקרא על שם הר סיני, כי בחר ה' בהר סיני מפני הענווה שבו, כמו שדרשו חז"ל במסכת מגילה (כט, א) על הכתוב (תהלים סח, יז) "לָפָה תִּרְצְדֹן הָרִים גְּבֻנִים", שכולם בעלי מומין, ואמרו: שמע מינה מאן דיהיר (מי שהוא גאוותן) - בעל מום הוא. ומבואר ב"תוספות חדשים", שזהו שאמרו "משה קיבל תורה מסיני" כדבר הידוע. לכן נקרא התלמיד חכם בשם "הר סיני", לפי שהוא שפל ברוך ועניו.

וזהו שאמר הכתוב "עולת תמיד" - היינו קרבן התמיד, "העשויה בהר סיני" - רוצה לומר: יחד עם התלמיד חכם; שמה שמקריב מיכאל את נפשות הצדיקים, הוא לריח ניחוח לה' והבן.

הגה"ק רבי שלמה זלמן עהרנרייך זצ"ל גאב"ד שאמלואי - דרשות לחם שלמה עמ' רס"ח

ימי בין המצרים:

אל תבטחו בנדיבים: הטעות שבצפיית הישועה מהגוים

עוֹדִינוּ תַּכְלִינָה עֵינֵינוּ אֶל עֲזָרְתֵנוּ הֶבֶל בְּצַפְיָתֵנוּ צְפִינוּ אֶל גּוֹי לֹא יוֹשֵׁעַ. צַדִּיצְעֵדִינוּ מַלְכָּת בְּרַחֲבֵמֵינוּ (כי) קָרַב קָצְנוּ מְלֹא יִמֵּינוּ כִּי בָא קָצְנוּ (איכה ד, יז-יח).

יש לפרש, כי בשנות חבלי משיח אלו, 'מחוץ תשכל חרב' וגו' (על פי דברים לב, כה), 'וליוצא ובא אין שלום' (על פי זכריה ח, י), ועיין **בתוספת יום טוב** (סוף עדיות פ"ח, מ"ז) מה שפירש על הכתוב (מלאכי ג, כד): 'וְהָיִיב לִבְ אֲבוֹת עַל בָּנִים' וגו' [שפירש שם בשם הראב"ד, שבעת הצרות יפול מורך בלב אבות ובנים ויברחו אלה פה ואלה פה מפני פחד האומות, ואליהו ישיב לבם לגבורתם ויתנחמו זה בזה, עין שם]. וכפי שראינו בעינינו בשנים אלו, כי אין לקוות ולצפות לישועה משום אחד מהאומות - כפי שקיוו כי גוי ולשון זה ינצחו ויבואו לכבוש את הארץ, ושעל ידי זה תבוא טובה לנו.

ובאמת טעות והבל הוא זה, כי בבוא הגוי ההוא וכבשו, יצירו לישראל בגזירותיהם בגוף ובנפש - (וכמבואר בזוהר הקדוש סוף בלק ח"ג ריב, ב), כי בעתים הללו שונאי ישראל יתגברון, מלכא משיחא וכו') - ויגזרו גזירות גם כן שלא לצאת בלילה, וימנעו מתורה ותפילה, וגם אי אפשר יהיה לצאת ברחובות מפני המיית הצוררים הנוכרים, ובקנה השריפה אשר בידיהם גם ביום, וכל שכן בלילה.

וזהו שנאמר: 'עודנה תכלינה עינינו אל עזרתנו הבל, בצפייתנו צפינו אל גוי לא יושע' - (ולבסוף כשהוא כובש, מכביד עולו עלינו, כנזכר), צ'ע'דו צעדינו מלכת ברחובותינו - (ואז תדע שזהו הסימון) (כי) קרב קצנו' - (כי קרוב זמן הגאולה במהרה בימינו. והגם שיחשבו כי כבר היו מלחמות ובלבולים כאלו, אמנם באמת כמוהו לא נהייתה; שעת חירום והריסה, רחמנא ליצלו, מכל המדינות והמלכויות זה בזה, תִּרְבֵּי אִישׁ בְּרֵעֵהוּ (על פי יחזקאל לח, כא. ועוד), וכמו שכתב בספר התמונה בפירוש (תמונה ג, אות ס), עיין שם (ראה משמיע ישועה מאמר א, אות א באריכות). וכאשר יהיה כן ברביא סגיא, אז תדע, (כי) 'מלאו ימינו' (של הגלות), 'כי בא קצנו' - [קץ הגאולה בסמוך באמת, במהרה דידן (ראה אגרא דפרקא, רמז קצד)]. כן יהי רצון במהרה בימינו.

הגה"ק בעל המנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע - שער יששכר בין המצרים

ששון יום טוב

מטעמת מהביאור הנפלא "ששון יו"ט" שבהוצאתנו - המבאר דברי התו"ט

לבקשת רבים מקוראי הגליון, מביאים אנו טעימה מהפירוש הנפלא "ששון יום טוב" המבאר את דברי רבינו התוס' יו"ט - בשילוב תיבות הביאור בתוך דבריו.

בחרנו להגיש בפני הקוראים פירוש על דברי רבינו במסכת תענית (פרק ד' משנה ו) - הקשורים לענייני דיומא - צום שבעה עשר בתמוז.

יש לציין שמפאת קוצר היריעה הבאנו רק את הפירוש המשולב בתוך התיבות, ורק מקצת מתוך ההערות המחכימות המעטרות את הפירוש, ויותר ממה שכתוב כאן מבואר ומפורט בספר עצמו, ישמע חכם ויוסף לקח - ללמוד בספר עצמו - בבחינת אותיות מחכימות, וימצא נופת צופים וכל טעם.

חמשה דברים אירעו ביו"ט בתמוז

שנינו במשנה מסכת תענית (פרק ד' משנה ו): חמשה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז וחמשה בתשעה באב. בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות, ובטל התמיד, והובקעה העיר, ושרף אפוסטמוס את התורה והעמיד צלם בהיכל, בתשעה באב נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ, וחרב הבית בראשונה ובשניה ונלכדה ביתר ונחרשה העיר.

ביו"ט בתמוז נשתברו הלוחות - כתב הר"ב בז' בסיון בהשכמה עלה [משה רבינו] לקבל את שאר התורה ושהה שם מ' יום, נמצאו כלים ביו"ט בתמוז, ע"כ. כ"ד יום דסיון (משבעה בו עד שלשים בו), וט"ז בתמוז (מ"ח תמוז עד ט"ז בו), מלו להו ארבעין, ובי"ז בתמוז (שהוא יום מ"א לעלייתו) נחית (משה מן ההר) [אתא למחנה ישראל] ותברינהו [להלוחות] [גמרא דף כח:]. דליל י"ז תמוז השלים את יום הארבעים שהתחילו בבוקר של יום ז' בסיון, ועיין בפני' רש"י לפרשת

כי תשא: [מתוך ההערות: דבפסוק (שמות ל"ב, א') וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר וגו'. פי' רש"י: כי כשעלה משה להר אמר להם לסוף ארבעים יום אני בא בתוך שש שעות. כסבורים הם, שאותו יום שעלה מן המנין הוא (וא"כ היה צריך לירד ביום ט"ז בתמוז), והוא אמר להם שלמים, ארבעים יום ולילו עמו, ויום עלייתו אין לילו עמו, שהרי בשבעה בסיון עלה, נמצא יום ארבעים בשבעה עשר בתמוז. בששה עשר בא השטן ועררב את העולם והראה דמות חשך ואפילה וערבוניא לומר ודאי מת משה, לכך בא ערבוניא לעולם. אמר להם מת משה, שכבר באו שש שעות ולא בא וכו', כדאיתא במסכת שבת (דף פט.), עכ"ל].

ובטל התמיד. בגמרא (דף כח: אמרין) שכן קבלנו מאבותינו [מתוך ההערות: פי' רש"י (דף כו:): לפי שגזרה המלכות גזרה מלהקריב עוד, עכ"ל. וז"ל הירושלמי (הלכה ה'): רבי סימון בשם ר"י בן לוי בימי מלכות יון היו משלשלין להם שתי קופות של זהב והיו מעלין שני כבשים פעם אחת שילשלו להם שתי קופות של זהב והעלו להן שני גדיים (שפסולים לקרבן ציבור, קרבן העדה), באותה השעה האיר הקדוש ברוך הוא את עיניהם ומצאו שני טלאים בלשכת הטלאים. על אותה השעה העיד ר' יודה בן אבא על תמיד של שחר שקרב בארבע שעות. וא"ר לוי אף בימי מלכות הרשעה הזאת היו משלשלין להן שתי קופות של זהב והיו מעלין להן שני כבשים (כך הוא ג' הקרבן העדה) ובסוף שילשלו להן שתי קופות של זהב והעלו להם שני חזירים לא הספיקו להגיעה למחצית החומה עד שנעץ החזיר וקפץ מארץ ישראל מ' פרסה באותו השעה גרמו העונות ובטל התמיד וחרב הבית].

והובקעה העיר. פירשו בגמרא (דף כח: בשניה (בבית שני), דבראשונה הכתיב בירמיה (נ"ב, ו') ומלכים [ב' י"ה, ג'] בחדש הרביעי (תמוז) בתשעה לחדש ויחזק הרעב וגו', וכתוב מיד אחרי פסוק זה ותבקע העיר וגו': ושרף אפוסטמוס את התורה. בגמרא (דף כח: שכן קבלנו מאבותינו:

והעמיד צלם בהיכל. כתב הר"ב בירושלמי (פ"ה ה"ה) חד אמר צלם של מנשה וכו', עכ"ל. ופירשו שם (בירושלמי) דחילוף גירסאות איכא בינייהו, דלמ"ד דבצלם של מנשה מיירי (וסתם התנא ולא הזכיר מי העמיד), גורס והועמד (בוא"ו). ולמאן דאמר אפוסטמוס העמיד (וקאי על הא דתני לפני"ז ושרף אפוסטמוס וכו'), גורס והעמיד (דמשמע אותו ששרף התורה הוא העמיד הצלם בהיכל. וכן הוא הג' במשנה שלפנינו). גוי' רש"י (דף כו:) הוא והועמד, ומש"ה פירשו בצלם מנשה, וכתב רש"י (שם) כדמפורש בתרגום ירושלמי בפ' השמים כסאי וגו' (ישעיה ס"ו).

רוצים אתם לטעום
תוספות טעם

**במסכת
אבות?**

למדו מסכת אבות עם

**פירוש תוס' יו"ט
המבואר**

רבנים, בעלי דרשנים, וכל מי שהגה במשניות הלזו,
מעידים: שלא ראו כבושם הזה,
המקיף כל חלקי הפרד"ס בלימוד פרקי אבות

...לאחר שתגמור ללמוד סוגיא עם הראשונים,
תלמד משניות עם "תוספות יום טוב", סי זייער גוט. [זה מאד טוב].
(אמר זאת בחיור נלבב כזה שעד היום חש השואל בטעם של התו"ט).
מעשה איש ח"ג דף פ"ח

ואלו הם
דברי החזו"א:

סיפורים נפלאים ישועות ונחמות בזכות הזהירות מלשוח בשעת התפילה כתקנת רבינו התוס' יו"ט

מפתח הישועה: כוחו של תיקון ושתיקה בתפילה

האינסטלטור, לא ענה על שאלותיו של האיש ולא הגיב שום תגובה. רגע לאחר מכן הוא צעק, "אמן יהא שמיה רבא", בצוותא עם קולם של המתפללים שבקע מתוך בית הכנסת.

האברך הביט בו בתימהון. סך הכל הוא אינסטלטור פשוט, אדם טוב והגון אבל לא ממש צדיק יסוד עולם, ואיך הגיע להנהגה גבוהה שכזו? "וודאי שאסור לדבר בבית הכנסת בזמן הקדיש" אמר לו האברך, "אבל להקפיד בזה אפילו ברחוב?!"

סיפר לו האינסטלטור, שבנו חלה במחלה קשה ואושפז בבית חולים. לאחר שביצעו בדיקות מקיפות ביותר אמרו לו הרופאים שאין מה לעשות, ועליו להיות מוכן לגרוע מכל, ה' ישמור. ייתכן שתוך יומיים שלושה הילד כבר לא יהיה כאן.

כשיצא מחדר הרופא, הרגיש האב האומלל שהוא עומד להתעלף. בכוחותיו האחרונים קיבל על עצמו קבלה - בכל פעם שישמע קדיש, לא משנה היכן ומתי, הוא יפסיק לדבר ויענה "אמן יהא שמיה רבא" בכל כוחו.

לא חלפו יומיים, ולהפתעת כל צוות הרופאים - הילד הבריא. (תנו כבוד לה'!)

הקבלה המשותפת שהצילה את המלמד

אברך צעיר, מלמד תשב"ר, תקף אותו מחלה קשה. הכבד שלו נפגע והמחלה התפשטה, ולאחר תקופה ארוכה של ניסיון מצד הרופאים לרפאו - הם הרימו ידיים והתייאשו מחייו.

ר' זאב, חברו מילדות אשר גם הוא מלמד תשב"ר, הגיע לבקרו. "אני מבקש ממך שתשגיח על הילדים שלי שכנראה עוד מעט יהיו יתומים, שילכו תמיד בדרך הישרה", אמר האברך החולה. "אל תיכנס לדיכאון, בעזרת ה' אתה תזכה להבריא ולחזור למשפחתך ולתלמידך האהובים עליך", ניסה ר' זאב לחזק את חברו החולה ועודד אותו בכל מיני מילים מחממות, אך ללא הצלחה; מילותיו הטובות לא הצליחו לסלק את פחד מלאך המוות מהאברך החולה.

למחרת, בחדר המורים, סיפר ר' זאב לשאר המלמדים על מצבו האמיתי של חברם המלמד. "אנחנו מוכרחים להתחזק במשהו, לקבל על עצמנו קבלה טובה לרפואתו", אמרו. אחד המלמדים הציע שיקבלו על עצמם להימנע מדיבור בשעת התפילה וקריאת התורה בפרט, ומשיחה בטלה בבית הכנסת בכלל. חבריו נענו לבקשתו, ואף ביקשו מאחרים שיקבלו על עצמם קבלה זו לרפואת חברם.

בסייעתא דשמיא, לאחר זמן קצר התברר שישנה באמריקה שיטה חדשנית לטיפול במחלת האברך. החולה נשלח לבית החולים באמריקה, וזכה לשוב בריא ושלם ארצה. ילדיו קיבלו שוב את אביהם, וגם התלמידים ממשיכים ליהנות משיעוריו.

(לחזק לכל)

סיפר מזכה הרבים הרב גרינוולד שליט"א, בעיר מונסי דר אחד מאנשי שלומנו, שהסתבר קשות עם החוק, והיה נתון במצב משפטי סבוך מאוד, עד כי היה חשש כבד ששימוהו מאחורי סורג ובריה למשך שנים רבות. בצר לו, פנה האיש אל רבו ושפך את ליבו לפניו, מה יהיה עליו ועל משפחתו?

ענהו הרב, "יש בידי מפתח מופלא, שיכול להועיל לך שלא תצטרך לעבור מדירתך אל תא הכלא הצר, שרוצים להכין עבורך. המפתח הזה הוא שתקבל על עצמך להשתיק את המתפללים שמשוחחים בשעת התפילה, אבל שים לב, עליך לעשות זאת ממקומך הרגיל, בלי לשנות אפילו ספסל בביהכ"נ, דווקא מן השולחן שלידו התפללת עד עתה, בין חבריך ומכיריך".

כאשר שמע זאת האיש, הוא נרתע ושאל את הרב, "מדוע אני חייב לעשות זאת דווקא ממקומי? הרי יחשבוני לאחד שירד מדעתו, ויטילו בי, 'מה זה, שינית כיוון באמצע החיים? היית מגדולי הדברנים, ועכשיו אתה משתיק אחרים?!"

הרב לא הרפה, והסביר לו כי דווקא בזכות ההקפדה על נושא חשוב זה, ב"תיבול" של ביזיונות יזכה להיחלץ ממצבו המסובך. עוד הזכיר לו הרב את דברי הרמב"ם, שהתשובה המעולה ביותר היא באותו ניסיון ובאותו מקום, כדי שיתקן האדם את החטא במקום שהיה מקלקל, ולכן יש מעלה יתרה בתיקון שיעשה האיש דווקא במקומו הקבוע. כאשר אדם מדבר בבית הכנסת הוא כביכול מבזה את השכינה ר"ל, וכן מעכב את תפילותיהם של האחרים שלא יעלו, וע"י כך מונע מהם ישועות ברוחניות ובגשמיות, וחוסם את הברכה מלרדת. אם כן, התיקון הוא שיכבד ויקדש את השכינה במקומו, בין אותם מתפללים.

האברך שמע וקיבל, ועל אף הקושי העצום שבדבר לא הפיל דבר מכל אשר הורה לו הרב, ובעת התפילה היה מרמז לחבריו לשתוק. כאשר נשאל, "מה זה? הנהגה חדשה - צדקות חדשה?", השיב ברמיזת שפתיים "מ... מ..." צחקו חבריו, "וכי בהמה אתה, שהינך מדבר בלשון מה... מה...?" אך הוא קיבל את הביזיונות בשתיקה. עד שחבריו הבינו שקרה אצלו שינוי לכבד את התפילה ולנהוג בקדושת ביהכ"נ, ובס"ד לאט לאט הדבר התחיל להשפיע אף על חבריו.

ואכן, ה' היה בעזרו, ובאופן פלאי זוכה במשפט, ולא הוצרך להעתיק את מקום מגוריו מביתו לתא הכלא, אפילו לא ליום אחד.

(נקדישך)

קדיש ברחוב: הקבלה שהפכה את גזירת הרופאים

יהודי אחד עמד ברחוב, סמוך לבית הכנסת, וסיכם עם אינסטלטור לגבי תיקון שצריך לבצע בביתו. פתאום השתק

הגליון נתנדב לע"נ מז"ה צבי ב"ר שלמה זלמן ע"ה כרמל נפט' כ"ה תמוז.

נתנדב לאות המרת הטוב לבנו הנדיב המפואר מז"ה שמואל משה הי"ו.